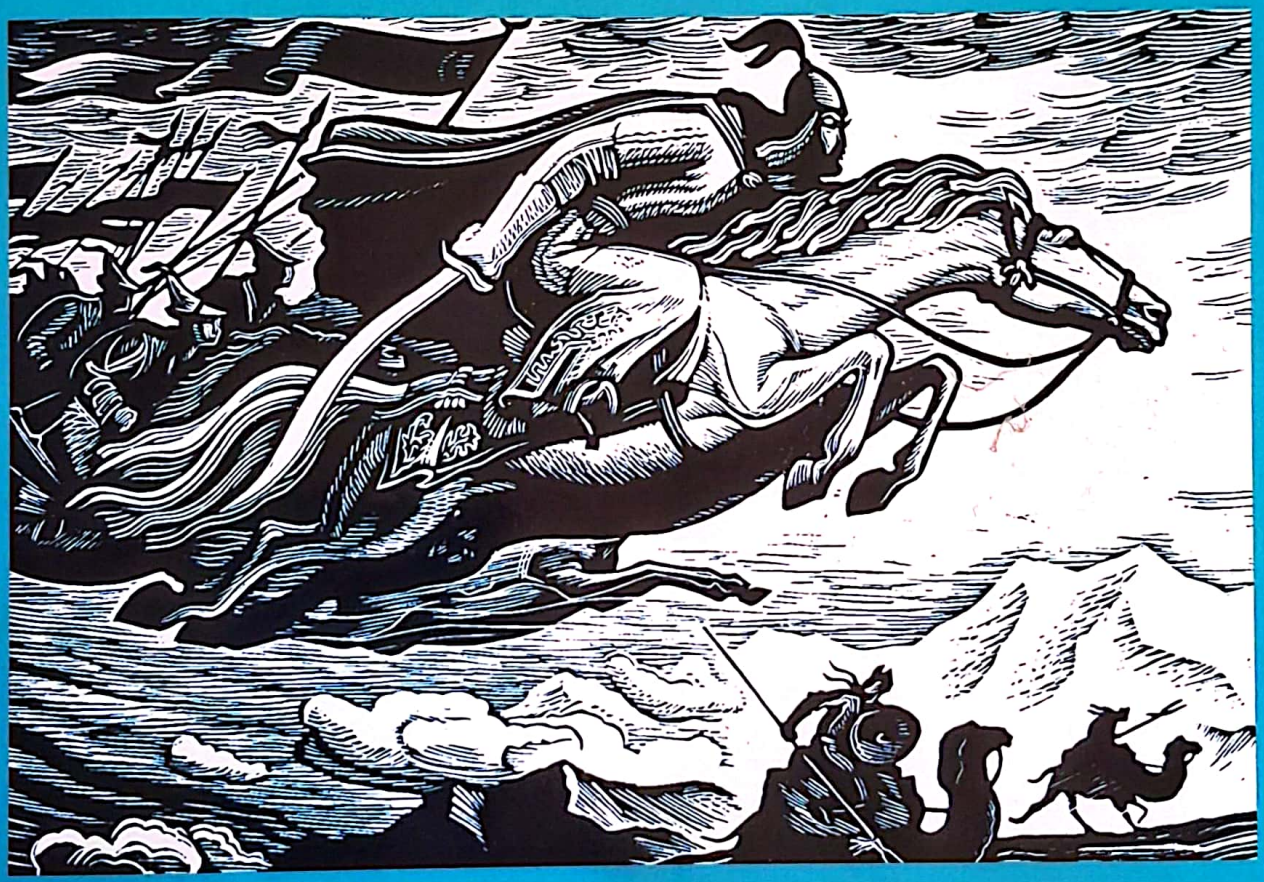
I

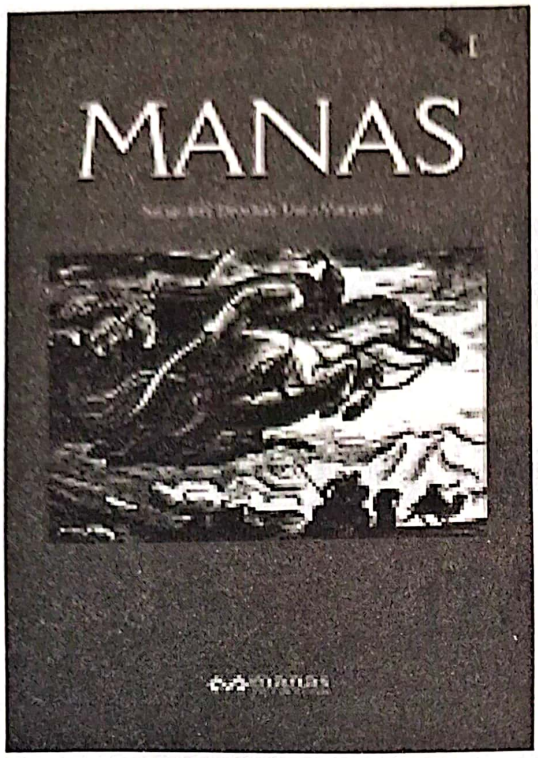
MANAS

Sagımbay Orozbak Uulu Varyantı

manas
YAYINCILIK

CamScanner ile tarandı

MANAS YAYINLARI: NO: 105
Araştırma ve İnceleme Eserleri Dizisi No: 70

1. Baskı Mayıs 2025 / 350 Adet

Kapak Tasarımı:
Dr. Tamer Kavuran

Sayfa Tasarım ve Dizgi:
Dr. Ceyhun BAĞCI

Baskı:
Sistem Ofset ve Matbaacılık
Strazburg Cad. No: 31/17
Sıhhiye / Ankara
Tlf: (0312 2291881)

ISBN: 978-625-6003-06-4

Nail Bey Mah. Vali Fahri Bey Cad.
Huzur İş Merkezi Kat: 5/14 ELAZIĞ
Tlf/Belgegeçer: 0424 237 1315
e posta: manasyayincilik@hotmail.com
www. manasyayincilik.com

CamScanner ile tarandı

İÇİNDEKİLER

"Manas" Destanı Büyük Kırgız Halkının Ruhani Direğidir. (Kırgız Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sadır CAPAROV).....5

Eski Kırgız Ruhunun Zirvesi (Cengiz AYTMATOV).....7

"Her Şeyi Bırak, 'Manas'ı Söyle!" Derler! (Abdıldacan AKMATALIYEV) 13

Destan Metni (Türkiye Türkçesiyle).....17

Sözlük.....577

CamScanner ile tarandı

"Manas" Destanı Büyük Kırgız Halkının Ruhani Direğidir...

Yüzyıllardan geçen tarihimiz, gelenek göreneklerimiz, örf, âdet, eğitim-öğretimimiz milletimiz için Han Tengri dağımız kadar büyük ve sarsılmaz dayanaklardır; "Manas"ımız ise iç dünyamız, ruhani ahlakımız, dilimiz, düşüncemiz, bilgeliğimiz ve değerli mirasımız, altın sütunumuzdur. Bu iki kutsal kuvvet milletin ruhudur.

"Manas", Kırgız halkının tarihî yolculuğunu yansıtarak nesilden nesile, yüzyıldan yüzyıla gelişerek ilerleyen büyük hacimli epik mirasımızdır. İçeriğinde Kırgız halkının tarihi, kültürü, etnik yapısı, ahlakı, gelenekleri, dinî inançları, davranışları, günlük yaşamı, astronomik, coğrafi ve diğer bilgileri, tarım alanındaki deneyimleri, çevreye ve doğaya karşı tutumları sanatsal açıdan yansıtılmaktadır. Destanın ana fikri, büyük yazar Cengiz Aytmatov'un dediği gibi: "Destanın bütün edebî yapısı ve amacı; bu fikri düşünceyi başından sonuna kadar devam ettirip sürdürmeyi ve geliştirmeyi hedefler. Bu düşünce, 'bağımsızlık' düşüncesidir. İnsanoğlunun var olmasından bu yana insanları azdırıp tozduran, sevindiren, her zaman yüce amaçlara yeltendirerek arayışa iten; insan yorulunca da ona kanat bağlayan, güç ve destek veren, ebedi ve yaşlanmayan fikridir. Manas Destanı'nın ebedi olması, dünya kültürünün paha biçilemez eserleri arasına girmesi, işte tam da bu ideolojik ve estetik özelliğinden ötürüdür."

Destanın dünya edebiyat mirasının klasik ve eşsiz bir örneği olduğu, folklor-edebiyat, dünya görüşü, felsefi, sanatsal-estetik gibi iç etkenler ve sahne sanatları, sosyo-tarihsel, kültürel gelişim gibi dış etkenleri inceleyen bilimsel çalışmalarla kanıtlanmaktadır.

Manas Destanı gibi manevi zenginlik ve onu anlatma sanatı, ortaya çıktığı günden bu yana iç içe geçmiş olup, folklorda var olan epik şiir ve icra sanatının eşzamanlı oluşumu antik çağlarda gelişmiş olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, dünya kültürünün şaheseri sayılan Manas Destanı'nı geniş kitlelere ulaştırmak, kayda geçirmek, yayımlamak, incelemek ve yüceltmek için büyük anlatıcılar olan Sagımbay Orozbakov, Sayakbay Karalayev, Bağış Sazanov, Şapak Rısmendeyev, Mambet Çokmorov ve Togolok Moldo'nun klasik versiyonlarının yanı sıra,

CamScanner ile tarandı

destanın birleştirilmiş ve düzyazı şeklindeki versiyonlarının, toplumun en geniş katmanına ulaşacak şekilde, erişilebilir bir formatta yayınlanması ve "Manas"ın her Kırgız evinde anlatılması gerekmektedir. "Manas" Destanını yaygınlaştırmanın çağdaş yöntemlerini esas alarak, en küçük çocuklardan büyüklerimize kadar herkesin erişebileceği ses ve görüntü klipleri, televizyon ve radyo yayınları hazırlamak, her yaş grubuna uygun kitaplar yayımlamak, "Manas" destanının bilimsel ve teorik incelemesini geliştirmek, modern Manas anlatıcılarının versiyonlarını günümüz gereksinimlerine uygun biçimde çeşitli formatlarda kayda geçirmek de gerekmektedir.

Büyük mirasımızı dünya halklarının dillerine aktarma görevini de üstlenmeli ve "Manas Destanı"nın dünyanın sözlü halk sanat hazinesine özel bir katkı sağlayan edebî servet olduğunu vurgulamalıyız.

Bu nedenle büyük destanın Türkçe olarak yayımlanması iyi bir yeniliktir. Dikkat çekici olan husus, bu kitabın, Türk kardeşlerimizin kültür ve edebiyat merkezi haline gelmiş, ayrıca büyük yazarımız Cengiz Aytmatov'un saygı duyduğu Elazığ şehri ve "Manas" yayınevinde yayımlanmış olmasıdır.

Kıymetli okuyucular, Kırgızları Kırgız olarak tanıtacak olan Manas Destanı halkımızın kalbinde, gençlerimiz ve tüm Türk milletinin gönlünde yaşasın! Destanın gelecek nesillere aktarılmasında ve Türk halkları arasında yaygınlaşmasında emeği geçen herkese şükranlarımızı sunar, başarılarının devamını dileriz!

Kırgız Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sadır CAPAROV

CamScanner ile tarandı

Sagımbay Orozbakov'un Efsanevi Yorumu

Kırgız bozkırlarının derinliklerinden yükselen bir ses, zamanın ötesinde bir destan...

Bu eser, 2017 yılında 150. doğum yılı anısına, ünlü Manasçı Sagımbay Orozbakov'un yorumuyla yazılan "Manas Destanı"nın tamamını kapsayan ilk Türkçe tercümesini içermektedir.

Sagımbay, 1867'de Issık-Göl'ün sakin sularının yanı başında, Kabırga'da dünyaya gelmiştir. Bu tarih, büyük Manasçı Sagımbay Orozbakov'un, öldüğü yıl "Bu yıl 63 yaşındayım" dediği bilgisine dayanmaktadır. 15-16 yaşlarından itibaren Manas Destanı'nı anlatmaya başlayan Sagımbay'ın, Manasçılık yeteneğinin çok daha önceden başladığı bilinmektedir. Manasçılığı Sagımbay'dan öğrenen, onunla yakın dost olan ünlü Manasçı Şapak'a göre Sagımbay, bu yeteneğini daha çocuk yaşlardayken göstermişti. Genç yaşlarından itibaren uyaklı bir dille konuşmuş, lirik ve esprili şiirleriyle halk arasında tanınmış, hafızalarda yer etmiştir.

Usta bir Manasçı olarak, karakter ve konu zenginliğiyle destanı zenginleştiren Sagımbay, Manas Destanı'nı sadece anlatmamış, aynı zamanda destanın her bir katmanını zenginleştirmiştir. Sagımbay Orozbakov varyantı olarak bilinen bu özel metinler Kırgız edebiyatının en değerli hazinelerinden biri olarak kabul edilir.

Ibıray Abdrahmanov'un öğretmenlik mesleğine adanmış ellerinde, 1922'nin yaz aylarında yazıya dökülmeye başlanmış ve dört yıl süren bir emeğin ardından 1926 Ağustos'unda tamamlanmıştır.

Bu değerli eser, sadece bir destan değil, bir milletin ruhunu ve tarihini yansıtan bir başyapıttır. Sagımbay'ın dilinden dökülen bu destan, Kırgız halkının zengin kültürel mirasını aktaran, tarihin derinliklerinden günümüze uzanan efsanevi bir köprüdür.

ISBN: 978-625-6003-06-4

CamScanner ile tarandı